Kot. 10 furet 10
1903 : dec.

QL
461
.R873
ENT

SMITH
3 9

QL
461
R873
ENT

Ent. Soc. Wash. E. S. of W.
Ent. Soc. Wash. Jan. 13, '04.

X. kötet. 1903. deczember 10. füzet.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

különös tekintettel a hasznos és kártékony rovarokra.

DR. BEDŐ ALBERT BIRÓ LALOS DR. CHYZER KORNÉL
DR. ENTZ GÉZA MOCSÁRY SÁNDOR

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS ÉS CSIKI ERNŐ.

BUDAPEST, 1903.
A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA
IV., MOLNÁR-UTCZA 24

Megjelenik minden hónap első napján, julius és augusztus havak kivételével.
Előfizetési ára egész évre 8 kor.

Tartalom.

Mesotrosta signalis. Irta *A. Aigner Lajos* 199
Magyarország Cerambycidái. VI. Irta *Csiki Ernő*. 200
Az Anthophora pilipesről. Irta *D. E.* 208
Négy hét a Székelyföldön. II. Irta *A. Aigner Lajos*. 209
Különfélék:
A hangyák lelki tehetségéről 211
A méhek a nép hitében 212
A szitakötők álczái 212

A kir. magy. Természettudományi Társulat állattani szakosztálya minden hónap **első pénteken (VIII., Eszterházy-utcza 16.)** ülést tart. Vendégeket szívesen lát.

A budapesti entomologusok *minden pénteken este* a Muhr-féle vendéglőben (Kerepesi-út 44.) találkoznak.

Kedvezmény.

Az 1897., 1898., 1899., 1900., 1901. és 1902-iki teljes évfolyammal még szolgálhatunk. Új előfizetők fele áron kaphatják. Az előbbi kötetekből csak egyes példány áll rendelkezésre; ezek következő áron kaphatók: I. kötet 10 kor., II. kötet 6 kor., Az I. és III. kötetet készpénzben visszaváltjuk.

Az előfizetési összegek kiadóhivatalunkhoz (IV, Molnár-utcza 24.) czímzendők.

Bogárgyűjtőknek!

Matusovits Péter szabadalmazott **bogár-praeparáló folyadéka,** mely megóvja a bogarakat a megbüdösödéstől, penészedéstől és főbb ízeiben hajlíthatókká teszi, (az 1892. évi pozsonyi kiállításon arany éremmel kitüntetve) kapható Budapesten, IV. ker., Muzeum-körut 7., **Lux Mihály** drogua-üzletében 2 koronás, 3 kor. 80 filléres és 9 kor. 40 filléres palaczkokban.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

különös tekintettel a hasznos és kártékony rovarokra.

DR. BEDŐ ALBERT BIRÓ LAJOS DR. CHYZER KORNEL
DR. ENTZ GÉZA MOCSÁRY SÁNDOR

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS ÉS CSIKI ERNŐ.

X. KÖTET.

BUDAPEST, 1903.
A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA
IV., MOLNÁR-UTCZA 24.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

Kiadós (skintettel a baszmos és kártékony rovarokra.

DR. REDŐ ALBERT DR. LAJOS DR. CHYZER KORNEL
DR. ENTZ GÉZA MOCSÁRY SÁNDOR

RÖZKEMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS és OSIKI ERNŐ.

X. KÖTET.

BUDAPEST, 1908.
A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSÉGE és KIADÓHIVATALA
IV., MOLNÁR-UTCZA 21.

Mesotrosta signalis Tr.

Irta *A. Aigner Lajos.*

Ez a csínos kis bagolypille, mely csak Ausztriában, Bécs környékén, az Uralhegységben, Orenburgnál, és Magyarországon, Budapesten és a Szerém-megyei Fruska-Góra-hegység déli lejtőin fordul elő, mindenütt ritkaság számba megy s én eddigelé évenkint nehány példánynál többre nem is tudtam szert tenni. Az 1903. évi junius hó elején azonban fogtam Budapest környékén egy példányt oly helyen, a hol már az előző évben is megfigyeltem. Ez által figyelmessé lettem és nehány délutánt csaknem kizárólag a *M. signalis* fogásának szenteltem. Kutatásom eredménye meglehetős számú példány volt, melyek azonban, sajnos, már nem voltak mind tiszták, sőt nagyobb részök kopottas, elrongyolódott.

Ha csupán egy fajnak kutatására szorítkozunk, annak az az előnye van, hogy az illető faj viselkedését tüzetesebben figyeljük meg, mint az máskülönben lehetséges volna. Így jártam én is a *M. signalis*-szal. Az állatka tudvalevőleg oly alakú, mint a *Prothymnia viridaria* és a kisebb *Pyrausta*-fajok, röpülése azonban ezekétől elütő ; mert míg a Pyraustáknak inkább bokrokban és nagyobb fűben lomhán röpködnek, a Prothymnia pedig felszáll és miként a Thalpocharesek csakhamar megint leül, addig a *M. signalis* sokkal magasabban, gyorsabban s egyenesebben száll, kivált este felé. Addig rejtőzik, keveset és csak rövid ideig röpül, többnyire csak akkor, ha felzavarják s azután a földre, többnyire azonban fűszálra ül. Röpülésének főideje délután 5 órakor kezdődik. A hímek akkor nyílsebesen szállnak, keresve a nőstényeket, melyek szintén röpülnek ugyan, de többnyire a fűben ülve várják a hímeket.

Érdekes a hím viselkedése, ha nőstényre akadt. Észrevettem egy hímet, mely szokása ellenére egészen alacsonyan a fű közt inkább röpködve lebegett, semmint szállt. Alig hogy elfogtam volna, másik hím jelentkezett, a mely ugyanazon a helyen röpködött és csakhamar eltünt a fű között. Hogy megfoghassam, ráborítottam a hálót annak daczára, hogy a pille ilyenkor többnyire

úgy elrejtőzik a fű között, hogy meg nem lehet találni, vagy pedig a háló alól elmenekül. Ebben az esetben azonban másként fordult a koczka : a remélt egy példány helyett kettő is röpködött a hálóban, mert a fű között volt nőstény is felszállt — vesztére.

A *M. signalis* párosodása tehát nyilván este felé megy végbe s ezzel összefüggésben áll az, hogy röpülése 7 óra felé mindinkább gyérül, s az alkonyat beálltával teljesen megszünik. Minthogy a példányok, mint említettem, többnyire már kopottak voltak, feltehető, hogy a párosodás több ízben történik és hogy azt a hím ruhájának gyarló volta egyáltalán nem akadályozza.

Az állatnak Budapesten való aránylag gyakori előfordulásából pedig alighanem teljes joggal következtethető az, hogy a *M. signalis* tulajdonképeni hazája Magyarország.

Magyarország Cerambycidái.

Irta *Csiki Ernő.*

VII.

25. nem : Strangalia Serv.

1. A szárnyfedők csúcsa kerekített. Fekete, a szárnyfedők vörösek vagy sárgásbarnák, a csúcs felé fekete oldalszegélylyel. Az előtor hosszabb mint széles, úgy mint a fej sűrűn ránczolva pontozott. A csápok egymástól kétszer oly távol fekvők, mint a felső állkapcsok töve a szemektől. Hosszúsága 14—16 mm. — Előfordul Közép- és Észak-Európában és Szibériában. A hegyvidék lakója hazánkban ritka. Termőhelyei : III. Rozsnyó ; V. Kolozsvár, Balánbánya. (*intermedia* Chevr.)

1. nigripes De Geer.

— A szárnyfedők csúcsa ferdén lemetszett 2
2. Az előtor elül befűződött 3
— Az előtor kétoldalt elülső széléig íves, elül legfeljebb szegélyezett 9
3. A csápok utolsó izei egyszerűek, végük előtt bemélyedések nélkül. Az utolsó haslemez kúpforma 4

— A csápok utolsó öt-hat ízének vége előtt sekély mélyedés van. Az utolsó haslemez, különösen a hímek-é, igen hosszú és keskeny, hosszában benyomott. (subg. *Typocerus* Lec.) — Fekete, a lábak (a lábfej és a hátulsó czombok csúcsának kivételével), a középső haslemezek (hímeknél egészen, nőstényeknél részben) és négy a varratnál megszakított harántcsík a szárnyfedőkön sárga. A csápok a végük felé rendesen barnások. Hossza 11—13 mm. — Előfordul Európában, a Kaukázusban és Szibériában, hazánkban közönséges. **15. attenuata Linn.**

4. Az előtor szélesebb mint hosszú 5
— Az előtor hosszabb mint széles 7

5. A szárnyfedők egyszínűek. Fekete, az előtor és a hímek a szárnyfedők és a potroh is vörös. Az előtor finoman és gyéren pontozott, töve előtt harántul benyomott. Hossza 23—25 mm. — Előfordul Észak-Európában, a Kaukázusban és Szibériában: mindenütt, így Magyarországon is ritka. Termőhelyei: VI. Herkulesfürdő; VII. Papuk hegység. **2. thoracica Fabr.**

— A szárnyfedők sárgák, négy fekete harántcsíkkal 6

6. Az előtor elül és hátul aranysárga szőrzettel fedett. A szárnyfedők sárga harántcsíkjai rézsutosan elhelyezettek, egyenes szélűek, a varrat mellett megszakítottak. A hímek csápja fekete, lába részben vörös, a nőstények csápja, lába és potrohvége sárga vagy vöröses-sárga. Hosszúsága 12—18 mm. — Előfordul Közép- és Dél-Európában; a hegyvidék lakója. Magyarországon nem nagyon gyakori. (*quadrifasciata* Rossi) **3. aurulenta Fabr.**

— Az egész előtor sárgás-szürke szőrökkel fedett. A szárnyfedők sárga harántcsíkjai egyenesek, széleik zegzugosak. A csápok és lábak feketék, a nőstények csápjának vége sárgás-vörös. Hossza 13—18 mm. — Előfordul Közép- és Észak-Európában, a Kaukázusban és Szibériában. Magyarország egész területén közönséges. (*apicata* Steph.) **4. quadrifasciata Linn.**

Változatai: A szárnyfedők első fekete harántcsíkja némelykor több-kevesebb foltra oszlik. — Termőhelyei: V. Vöröstorony, Déva. **ab. interrupta Heyd.**

A szárnyfedők első és második harántcsíkja többé-kevésbbé osztott. — Termőhelye: V. Lotriora völgye (a vöröstoronyi szoros mellett.) **ab. Guillemonti Desbr.**

7. Fekete, a szárnyfedők és lábak sárga mustrázattal ... 8
— Egészen fekete. Az előtor sűrűn és erőteljesen pontozott, töve előtt harántul benyomott, oldalai kerekítettek. A szárnyfedők ránczolva pontozottak, a külső csúcsszöglet majdnem derékszögű. A hímek hátulsó lábszárán hajlott és befelé futó hosszanti lécz van. Hossza 12—15 mm. — Európában és a Kaukázusban fordul elő; Magyarország egész területén található, de elég ritka faj. (*atra* Laich., *unicolor* Oliv., *morio* F.) **7. aethiops Poda.**

8. Az előtor oldalán kis dudor van. Fekete, a szája, a csápízek töve a 3. íztől kezdve, a lábak (a lábfej, a lábszárak és a hátulsó czombok csúcsának kivételével) és a szárnyfedők sárgák. A szárnyfedők varratja, csúcsa, öt egy sorban elhelyezett folt az első ötödben és két harántcsík fekete. A hímeknél a potroh töve sárga. Hossza 13—18 mm. — Európában és Ázsia északi felében fordul elő, Magyarország hegyvidékének lakója; közönséges. (*calcarata* Fabr., *armata* Hbst., *subspinosa* Fabr., *elongata* De Geer.) **5. maculata Poda.**

Változatai: Némelykor a szárnyfedők foltsorából csak az oldalszél melletti folt van meg, a többi hiányzik. — Termőhelyei: I. Budapest; II. Zircz; III. Liptó; IV. Mármaros. **ab. externepunctata Muls.**

Sokszor a szárnyfedők elülső foltjai zegzúgos harántcsíkká olvadtak össze. — Termőhelyei: V. Kozsa (Hunyadm.); VI. Mehádia; VII. Stalak. **ab. undulata Muls.**

— Az előtor oldalai majdnem egyenesek, dudor nélküliek. Fekete, a szárnyfedőkön egy félkör alakú (a tövükön) és három egyenes harántcsík sárga, a csíkok kifelé keskenyednek, a varratnál pedig megszakítottak. A fej, az előtor és a test alsó oldala selyemfényű sárga szőrzettel fedett. A hímek csápjának vége, a czombok és az elülső lábszárak töve, a nőstények csápja és lábai egészen sárgás-barnák. Hossza 12—16 mm. — Előfordul Közép- és Észak-Európában, hazánkban a Kárpátok egész területén nem ritka. (*annularis* Fabr.) **6. arcuata Panz.**

9. Az előtor szélesebb mint hosszú ... 10
— Az előtor hosszabb mint széles ... 12

10. A potroh fekete. Fekete, finom sárgás-szürke szőrökkel fedett. Feje a szemek mögött hirtelen befűződött, hal án-

téka ennélfogva rövid. Előtora hátúl kissé keskenyebb, mint a szárnyfedők a tövükön ; az oldaldudorok aprók. A nőstények szárnyfedői mindig, a hímeké ritkán, úgyszintén a lábszárak töve sárgás-barna. Hossza 12—18 mm. — Előfordul Közép- és Észak-Európában ; a hegyvidék lakója. Hazánkban elég ritka, termőhelyei : III. Hermánd, Kis-Kriván, F.-Bocza ; V. Prázsmár, Szebenhegység ; VI. Herkulesfürdő. (*holosericea* Fabr., *obscura* Panz.)

9. pubescens Fabr.

— A potroh vörös ... 11

11. A lábak egészen feketék. Fekete, a fej teteje, a potroh (az utolsó haslemez csúcsának kivételével) és sokszor az előtor elülső és oldalszéle is vörös. Feje a szemek mögött hirtelen befűződött. Hossza 12—15 mm. — Előfordul az Adriai tenger mellékén Illyriától Görögországig és Kis-Ázsiában. Nálunk csak a tengermelléken (VII. Bukova Kusa, Sveto Brdo ; VIII. Mamudovac, Zengg) és Dalmáczíában található. **10. verticalis Germ.**

— A lábak részben sárgák. Sárgás-vörös, a csápok szélső fele, a lábfej csúcsa, a mellközép és mellvég, a paizsocska és a szárnyfedők feketék. Előtorának oldaldudora tüskeszerű. Hossza 9—15 mm. — Közép- és Észak-Európában fordúl elő ; termőhelyei : I. Budapest, Péczel, Kalocsa ; III. S.-A.-Ujhely, Sárospatak ; V. Nagy-Apold ; VI. Plavisevicza, Ulma. (*villica* Fabr.) **8 revestita Linn.**

Változatai:

a. Az előtor sárgás-vörös.

b^1 A szárnyfedők fénylő feketék — **revestita** (törzsalak).

b^2 Mindegyik szárnyfedőn a váll mögött elmosódott szélű sárgás folt van. — Előfordul a törzsalak társaságában, igen ritka. **ab. rufomarginata Muls.**

b^3 A szárnyfedők sárgás-vörösek. — Termőhelyei : I. Budapest, Nagyvárad. **ab. ferruginea Muls.**

aa Az előtor fekete, a szárnyfedők sárgás-barnák. — Előfordul Budapest környékén. **ab. fulvilabris Muls.**

12. A fej, az előtor, a mell és a csápok feketék ... 13

— Sárgás-vörös, a csápok első ízei, a fej (a fejtető kivételével), az előtoron egy hosszúkás folt és a hátutsó szögletek, a mell nagy része. a potroh csúcsa és 7 folt a szárnyfedőkön fekete. A szárnyfedők fekete foltjai közül

az egyik a paizsocska mögött, a varraton, 1—1 folt mindegyik szárnyfedő közepe előtt és 1—1 a közepe mögött, közelebb az oldalszélhez és egy a csúcson van elhelyezve. A fekete foltok egyike-másika vagy mind hiányzik. Hossza 8—11 mm. — Előfordul Közép-Europa déli felében és Dél-Europában; nálunk közönséges. (*quinquesignata* Küst.) **13. septempunctata Fabr.**

Változata: Némelykor az előtor egészen fekete és a szárnyfedők fekete foltjai részben összefolynak a varrat pedig szélesen fekete. — Termőhelyei: I. Budapest; VII. Velebit, Sveto Brdo; VIII. Novi. **ab. suturata Reiche.**

13. Az előtor világosan pontozott, elül élesen szegélyezett, a szárnyfedők vörösek fekete rajzolattal ... 14

— Az előtor finoman és elmosódottan pontozott. Fekete, a potroh vörös, a hímeknél a potroh töve és csúcsa, a nőstényeknél csak a csúcsa fekete. A fej a szemek mögött keskenyedő. Hossza 7—9 mm. — Egész Europában és a Kaukázusban fordul elő, nálunk is közönséges. (*picea* Fourcr.) **14. nigra Linn.**

14. A potroh fekete. Fekete, a hímek szárnyfedői vöröses sárgásbarnák, a varrat keskenyen, az oldalszegély és a csúcs fekete, a nőstények szárnyfedői vörösek, csúcsuk és egy előfelé többnyire keskenyedő széles sáv a varraton, fekete. Az előtor sűrűn és erőteljesen pontozott, homályos. Hossza 7—9 mm. — Előfordul a palaearctikus regio legnagyobb részében. (*similis* Herbst, *suturanigra* De Geer, *diversiventris* Duf., *latesuturata* Pic.) **11. melanura Linn.**

Változatai: Némelykor a csápok utolsó hat íze, a lábszárak és a lábfej barnás-sárga. — Eddig csak Magyarországból ismeretes; termőhelye: Dognácska (Krassó-Szörény megye). **var. tibialis J. Friv.**

— A potroh legnagyobb része vörös. Fekete, a szárnyfedők vörösek, a hímeknél csúcsuk és a varrat keskenyen, a nőstényeknél a varrat, egy a varrat felé kiszélesedő harántcsík és a csúcs fekete. Hossza 7—9 mm. — Az egész palaearctikus regioban közönséges. (*cruciata* Oliv.) **12. bifasciata Müll.**

26. nem: **Alosterna Muls.**

Fekete, szája a csápok töve, a lábak (a hátulsó czombok csúcsa sötétebb) és a szárnyfedők sárgás-barnák, utóbbiak varratja, oldalszéle és csúcsa fekete. Hossza 6—8 mm. — Előfordul egész Európában, nálunk közönséges. (*chrysomeloides* Schrnk., *laevis* Fabr.)

1. tabacicolor De Geer.

27. nem: **Grammoptera Serv.**

1. A lábak sárgák, csak a lábfej fekete. Fekete, felül, a fej és a szárnyfedők csúcsának kivételével aranysárga szőrökkel fedett. A csápok barnák, az első csápíz sárga. Hossza 6—7 mm. — Előfordul Európában, a Káspitó mellékein és Syriában; magyarországi termőhelyei: I. Budapest, Péczel, Isaszegh, Peszér, Kalocsa, Hajós; II. Zircz; IV. Bártfa; V. Nagy-Disznód, Kis-Disznód. (*adusta* Gmel., *praeusta* Fabr., *splendida* Herbst). **1. ustulata Schall.**
— A lábak részben vagy egészen feketék 2
2. Az összes csápízek töve sárga. Fekete, a lábak sárgák, a czombok vége, a lábfejízek és a hátulsó lábszárak feketék, az előtor és a szárnyfedők szürke, sárgásan vagy zöldesen fénylő szőrökkel fedettek. Hossza 4·5—6 mm. — Előfordul egész Európában, nálunk nem ritka. (*femorata* Marsh., *laevis* Herbst. *pumila* Schall.) **2. ruticornis Fabr.**
— A csápok feketék, legfeljebb a végük kissé vöröses. Fekete, az előtor és a szárnyfedők finom szürke szőrökkel fedettek. A hímek utolsó két vagy három haslemeze és a czombok töve sárgás-vörös. Hossza 6—9 mm. — Előfordul Közép-Európában, a Kaukázusban és Nyugot-Szibériában; magyarországi termőhelyei: I. Budapest, Péczel, Isaszegh, Dabas, Hajós; V. Kolozsvár, Nagyszeben. (*analis* Redtb., *femorata* Muls.) **3. variegata Germ.**

28. nem: **Necydalis Linn.**

(*Molorchus* Fabr, *Gymnopterion* Sch.)

1. A hátulsó lábszár kissé íves, a vége fekete; a középső czombok csúcsa előtt többnyire fekete gyűrű van. A csápok vastagok. A hímek[1]) utolsó hátlemeze másfélszer oly hosszú mint széles és úgy mint az utolsóelőtti

[1]) A hímek kisebbek a nőstényeknél és legalább első három potrohgyűrűjük sárgás-vörös; a nőstények nagyobbak, 1. és 2. potrohgyűrűjük hátul széles, a 3. és 4. keskeny sárgás-vörös szegélylyel.

lemez erősen, hólyagszerűen kidomborodó ; az utolsó haslemez egész hosszában mélyen kivájt. Az előtor elül, hátúl és kétoldalt aranysárga szőrökkel sűrűn fedett. Hossza 22—30 mm. — Közép-Európában honos ; a tölgy-, bükk- és gyertyánfában él. Magyarországon csak észak-nyugati részében fordul elő. A M. Nemzeti Múzeumban csak a nógrád-megyei Gácsról való hazai példány van ; az irodalomban e név alatt felsorolt adatok legnagyobbrészt valószínűleg a következő fajra vonatkoznak. (*abbreviata* Panz., *major* Guér., *Panzeri* Harold.) **1. ulmi Chevr.**

— A hátulsó lábszár egyenes, egyszínű sárga. A csápok vékonyabbak. A hímek [1]) utolsó hátlemeze legalább kétszer oly hosszú, mint széles, csak kissé domború, az utolsó előtti hátlemez majdnem lapos ; az utolsó hátlemez csak a vége előtt kivájt. Az előtor csak a két oldalán sárgás szőrökkel fedett. Hossza 19—22 mm. — Előfordul Közép- és Észak-Európában, Oroszországban és Szibériában ; hazánkban nem ritka, a fűz- és nyárfa lakója. (*abbreviata* Fabr., *ichneumonea* De Geer, *populi* Büttn., *salicis* Muls., *Duponti* Muls.) **2. major Linn.** [2])

29. nem : Caenoptera Thoms.

(*Heliomanes* Ndwm., *Molorchus* Fabr., *Conchopterus* Fairm., *Sinolus* Muls.)

1. A szemek a felső állkapcsok tövétől távolabb fekvők. A csápok harmadik íze hosszabb az elsőnél. A szárnyfedőkön egy rézsútos kiemelkedő fehér léczczel (1. alnem: *Caenoptera* Thoms.) — Fekete, szürkés fehér felálló szőrökkel fedett, a csápok, a lábak (a czombok bunkószerűen megvastagodott sötétebb részének kivételével) és a szárnyfedők vörös-barnák. Hossza 6—18 mm. — Előfordul Európában, a Kaukázusban és Szibériában; Magyarországon nem ritka. (*dimidiata* Fabr., *ceramboides* De Geer.) **1. minor Linn.**

— A szemek a felső állkapcsok tövéhez közel fekvők. A csápok harmadik íze rövidebb az elsőnél. A szárnyfedőkön nincs fehér lécz. (2. alnem : *Linonius* Muls. [3]) ... 2

[1]) Lásd a 205. lapon levő jegyzetet.

[2]) *Necydalis xantha* Sem. a Kaukázusból, úgy látszik csak a *N. major* L. rufinója, ilyen példányok Magyarországon is találhatók, külön nevet azonban nem érdemelnek.

[3]) Pic (Cat. Longic p. 38) *Limonius*-t ír, a mi helytelen, ezt a nevet különben már 1829 óta az Elateridák egyik nemére alkalmazzák.

2. Az előtoron sima fénylő, nem pontozott, hosszanti kiemelkedések vannak. Sötétbarna, a csápok és lábak vöröses-barnák, szárnyfedői barnák, közepük sárgás-barna. Az előtor sűrűn és erőteljesen pontozott. Hossza 5·5—8 mm. — Előfordul egész Európában, Magyarországon nem ritka. (*minima* Scop., *depressa* Motsch.)

2. umbellatarum Schreb.

— Az előtor erőteljesen pontozott, kiemelkedések nélkül. Fekete, a csápok és lábak vöröses barnák, a szárnyfedők barnás-sárgák, barna csúcscsal. Hossza 5—6 mm. — Előfordul Közép-Európában, ritkább mint az előbbi fajok ; Magyarország egész területén szórványosan található. (*plagiata* Reich.) **3. Kiesenwetteri Muls.**

Az Anthophora pilipes-ről.

Irta *D. E*

Az *Anthophora pilipes* nevű méh tudvalevőleg április második felében mutatkozik nagyobb számmal és szorgalmasan viszi a virágport a fészkelési helyre. Tapasztalásból tudjuk, hogy vagy társasan csoportosulnak, vagy egyenkint röpülnek. Ha társasan röpülnek, leginkább olyan helyeket keresnek fel, melyeket fűtéstől származó meleg ér, de nem közvetetlenül, hanem bizonyos távolságról.

Az egyenkint röpülők inkább fedettebb helyeken mutatkoznak. A társasan fellépők néha-néha úgy tünnek fel, mintha rajok volnának ; mikor tömegesen lépnek fel, óriási zümmögéssel röpülnek. A magánosan röpülők többet szenvednek a pókoktól, mint a rajban felvonulók és rendesen egynehány nappal hamarább jelentkeznek.

Többször tapasztaltam, hogy a pókok a hálókat épen a kijárás fölé feszítették ki, tehát, ha az Anthophorák ki akartak röpülni, mindjárt belekerültek a hálóba. Azokat a helyeket, a hol az Anthophorák egyszer már hálóba jutottak, gondosan kerülték.

Midőn az *Anthophora pilipes* igen nagy csapatban jelent meg, közöttük az *Osmia cornutát* is láttam, mely messziről feltünt, minthogy a nagyon fekete tor és vörös potroh teljesen meg-

különböztette a többitől. Egy más alkalommal az *Anthophora retusát* is láttam a rajzó *Anthophora pilipes*-ek seregében, mely teljes sötét voltánál fogva lényegesen elütött amazoktól. Az *Anthophora pilipes* fészkében élősködők vannak, különösen *Melecta*, *Coeliosys*, *Foenus*.

Az Anthophorák nőstényei nagyság, szőrzetük színének és megjelenésük idejének tekintetében különböznek egymástól. Azok a nőstények, melyeknek torán levő szőrzet világos barna, többékevésbbé rozsdavörös, rendesen kisebbek, rövidebb potrohhal. Azon nőstények, melyek világosabb szőrzetűek, a legnagyobbak, azok pedig, melyek a világosabb és sötétebb szőrzetűek között foglalnak helyet, a legkarcsúbbak. A május végén talált fehér szőrű Anthophorának gyűjtő készülékén lévő szőrök is fehéresek.

A hímek között találtam olyanokat, melyeknek potrohgyűrűin a szőrzet sűrűbb, de olyanokat is találfam, melyeknek igen ritka a szőrzete. A sűrűbb szőrzetű hímek rendesen karcsúbbak, a gyérebb szőrzetűek pedig zömökebbek.

A hímek világosabb és sötétebb színezetűek; a világosabb színezetűek potrohán rendesen dúsabb szőrzet van. Találtam hímeket, melyeknek torán és potrohán fehéres szőr volt. Ezek a hímek a nagyon ritka állatok közé tartoznak.

Az *Anthophora pilipes* hímjeinek egyik nevezetes alakváltozatát junius 3-án fogtam. Ez a legkisebb volt, tora hátul síma, fekete és csak a szélén volt fehéres szőrzete.

Megjegyzem, hogy rendes hímeket Salix fragilisen, Tussilago farfarán, Vinca minoron nagyon korán (április első harmadában) láttam.

Az *Anthophora pilipes* középső lábai hosszabbak, mint a többiek és hol fogódzásra, hol támaszkodásra használja, az egyiket kinyujtja, a másikat meggörbíti, hogy az egyensúlyt annál könnyebben fentartsa. A hímek nyelve hosszúságra nézve különböző, csápjaik a tövön közelebb vannak.

A későn röpülő Anthophorák nőstényeinek szúrása, a mint magam is szemtanúja voltam, nagyon is jó hatásúnak bizonyult be, még pedig kézfájásnál és lábfájásnál. Az egyik esetben az történt, hogy egy ember tollal nem tudott vagy három hónapig írni és a szúrás folytán a baj rövid időn jobbra fordult. A másik eset az volt, hogy egy ember a féllábára nagyon szenvedett, alig bírt a lábára állani; az Anthophora szúrása után csakhamar megkönnyebbült a járása. A kisérletezés elég bajos, mert az Antho-

phorák csak rövid ideig kaphatók és akkor se egykönnyen férhetünk hozzájuk mindenütt.

Nevezetes hatása volt az Anthophorák szúrása által előidézett daganat lelohasztására és a fájdalom csillapítására a szúnyog okozta vérszívás, mert ettől hamarább elmult a baj, mint rendesen.

Négy hét a Székelyföldön.

Adalék Háromszék vármegye rovarfaunájához.

Irta *A. Aigner Lajos.*

III.

II. Coleoptera.[1])

Cicindela silvicola Latr. ritka. *Calosoma inquisitor* L. nem lévén úgynevezett hernyóév, igen ritka. *Carabus auronitens F. v. Escheri* Pall. csak egy példány; *violaceus* L. v. *Méhelyi* Ganglb. ritka; *glabratus* Payk. igen ritka. *Cychrus rostratus* L. csak egy példány. *Nebria brevicollis* F. egyetlen egy példány. *Platynus assimilis* Payk. és *sexpunctatus* L. igen ritka. *Pterostichus oblongopunctatus* F. és *niger* Schall. gyakori; *nigrita* F., *diligens* Strm. és *tenuimarginatus* Chaud. ritka. *Abax ater* Vill. csak egy példány. *Ophonus pubescens* Müll., *griseus* Panz. és *calceatus* Duft. igen ritka. *Harpalus aeneus* F. gyakori. *Tachinus humeralis* Grav. igen ritka. *Necrophorus vespilloides* Herbst, csak egy példányt láttam. *Peltis atrata* L. ritka. *Endomychus thoracicus* Charp. elég ritka. *Trixagus tomentosus* Deg. csak egy példány. *Pediliphorus aeneus* F. ritka. *Olthophagus nuchicornis* L. gyakori. *Aphodius rufipes* L. és *depressus* L. v. *atramentarius* Er. nem ritka. *Geotrupes sylvaticus* Panz. gyakori; *vernalis* L. v. *autumnalis* Er. ritka. *Melolontha vulgaris* F. nem gyakori. *Serica brunnea* L. ritkább. *Phyllopertha horticola* L. igen közönséges. *Cetonia aurata* L. gyakori. *Gnorimus nobilis* L, ritkább. *Trichius fasciatus* L. közönséges. *Buprestis rustica* L. elég gyakori; *haemorrhoidalis* Herbst ritka. *Anthaxia quadripunctata* L. gyakori. *Melanotus castanipes* Payk. ritka. *Athous scrutator* Herbst nem ritka,

[1]) Ezen s a következő rovarrendeknél a gyűjtött példányok a praeparálásnál nem lettek elkülönítve a termőhelyek szerint.

v. *alpinus* Redt. közönséges; *subfuscus* Müll. ritka. *Ludius aeneus* L. gyakori. *Dolopius marginatus* L. nem ritka. *Sericus brunneus* L. csak egy példány. *Lygistopterus sanguineus* L. igen közönséges. *Lampyris noctiluca* L. nem ritka. *Podabrus alpinus* Payk. elég gyakori. *Cantharis Erichsoni* Bach. ritka; *fusca* L. és *rustica* Fall. néhány példány; *livida* L. és v. *rufipes* Herbst ritka. *Rhagonycha pilosa* Payk. gyakori; *fulva* Scop. ritkább; *femoralis* Brull. v. *nigripes* Redt. gyakori. *Malachius aeneus* L. csak egy példány. *Dasytes niger* L. ritka. *Trichodes apiarius* L. csak egy példány. *Byrrhus striatus* Oliv. ritka. *Mordella aculeata* L. közönséges. *Anaspis pulicaria* Costa, csak egy példány; *melanostoma* Costa, elég gyakori. *Asclera sanguinicollis* F. és *coerulea* L. igen ritka. *Oedomera podagrariae* L. ritka; *virescens* L. gyakori. *Otiorrhynchus corvus* Boh. és *obsidianus* Boh. gyakori. *Phyllobius transsylvanicus* Stl. nem ritka. *Polydrusus amoenus* Germ. elég gyakori. *Larinus turbinatus* Gyll. csak egy példány. *Hylobius abietis* L. ritka. *Hypera velutina* Boh. nem ritka. *Orchestes populi* F. csak egy példány. *Hylastes cunicularius* Er. ritka. *Ips typographus* L. nem ritka. *Dryocoetes autographus* Ratz. elég gyakori. *Rhagium mordax* Deg. nem gyakori. *Pachyta lamed* L. és *quadrimaculata* L. elég gyakori. *Acmaeops pratensis* Laich. ritka. *Gaurotes virginea* L. igen közönséges. *Pidonia lurida* F. ritka, v. *Ganglbaueri* Ormay, gyakori. *Leptura rubra* L. csak egy példány; v. *virens* L., *dubia* Scop. és *sanguinolenta* L. gyakori; *cerambyciformis* Schrnk és *sexmaculata* L. ritka; *quadrifasciata* L. nem ritka; *bifasciata* Müll. csak egy példány. *Caenoptera Kiesenwetteri* Muls. elég ritka. *Asemum striatum* L. csak egy példány. *Rosalia alpina* L. ritka. *Monohammus sartor* F. gyakori. *Pogonocherus fasciculatus* Deg. csak egy példány. *Saperda scalaris* L. igen ritka. *Plateumaris consimilis* Schrnk. közönséges. *Cryptocephalus aureolus* Suffr., közönséges; *hypochoeridis* L. nem gyakori; *nitidulus* F. és *pygmaeus* v. *amoenus* Drop. ritka. *Orina alpestris* Schumm. gyakori. *Phytodecta pallida* L. csak egy példány. *Haltica fruticola* Ws. ritka. *Cassida murraea* L. csak egy példány. *Adonia variegata* Goeze ritka. *Coccinella 7-punctata* L. ritka.

III. Orthoptera.

Chelidura acantopygia Gené, nem ritka. *Stenobothrus viridulus* L. közönséges. *Pezotettix Schmidti* Br. ritka. *Orphania denticauda* Charp. nem ritka. *Locusta viridissima* L. nem gyakori.

IV. Hemiptera.

Dolycoris baccarum L. gyakori. *Syromastes marginatus* L. csak egy példány. *Therapha Hyoscyami* L. gyakori. *Corizus crassicornis* L. elég gyakori. *Nabis flavomarginatus* Schlt. ritka. *Anthocoris nemorum* L. csak egy példány. *Miris calcaratus* Fall. elég ritka; *laevigatus* L. közönséges; *holsatus* Fabr. gyakori. *Leptopterna dolobrata* L. közönséges. *Calocoris fulvomaculatus* De G. gyakori. *Odontoplatys bidentulus* H.-S. ritka. *Lygus Kalmii* L. és *pastinacae* Fall. elég ritka; *pratensis* L. és v. *campestris* nem ritka. *Gnathodus punctatus* Thunb. gyakori. *Cicadula 6-notata* Fall. közönséges. *Tamnotettix simplex* H.-S. elég ritka. *Athysanus striola* Fall ritka. *Deltocephalus pulicaris* Fall., *striatus* L. és *abdominalis* Fabr. gyakori; *ensatus* Then. ritka; *quadrivirgatus* Horv. elég gyakori. *Tettigonia viridis* L. gyakori. *Eucanthus interruptus* L. nem ritka. *Centrotus cornutus* L. elég ritka. *Triecphora vulnerata* Ger. ritka. *Aphrophora alni* Fall. gyakori. *Ptyelus spumarius* L. gyakori. *Delphax striatella* Fall. ritka. *Stiroma affinis* Fieb. elég ritka.

Különfélék.

A hangyák lelki tehetségeiről értekezett Forel A. a zologusok V. nemzetközi congresszusán, kimutatván Bethe A. tévedését, a ki néhány éve a hangyák és méhek lelki tehetségeit kereken tagadta s az állatokat egyszerű reflexautomatáknak tekintette. Mindenek előtt kimutatja, hogy az állatpsychologiában az analogia nemcsak megengedhető, hanem szükséges is. Majd áttér a gondolkodási szerv szerkezetére. Az agyvelő (corpora pedunculata) a hangya 3 neménél igen különböző, vagyis a munkásoké igen nagy, a nőstényeké jóval kisebb, a hímeké pedig csaknem egészen csenevész. Ehhez képest a szellemi tehetségek (emlékezet stb.) leginkább kifejlődöttek a munkáson, kevésbbé a nőstényeken és leggyöngébben a hímen, mely „hihetetlenül buta, úgy hogy a barátot az ellenségtől nem tudja megkülönböztetni s az utat a fészekhez sem találja meg.“ A rovarok bírnak látó, szagló, ízlelő és tapogató érzékkel. Hallásuk bizonytalan. Külön tájékozó érzékkel bizonyára nem bírnak. A méhnek bámulatos tájékozó tehetsége látásában és emlékezetében rejlik; a hangyáké viszont az emlékezetben és szaglásban. A hangya szaglási szerve az igen mozgékony csáp; ez által képes felismerni: 1. a közvet-

len érintkezésnél valamely testnek chemiai tulajdonságait ; 2. pedig a tárgyak terjedelmét és alakját, valamint saját nyomának alakját is. Ezt a szerző topochemiai szaglási érzéknek nevezi, a mely meg is magyarázza azt a feltünő jelenséget, hogy a hangya nyomának kétféle irányát meg tudja különböztetni. Az érzékek megállapítása képezi a rovarpsychologia alapját. Szerző ezek után áttér a hangya psychologia 3 főirányára ; a felismerésre, érzelemre és akaratra, kimutatván, hogy a társas rovaroknak tulajdonítandók : emlékezet, érzéki képek associatiói, érzékelés, figyelem, szokás, analogiákból vont egyszerű következtetések s individuális tapasztalatok felhasználása, tehát világos, ámbár csekély individuális plastikai megfontolások. Szerző azzal végzi, hogy az emberi lélek összes tulajdonságai a magasabb rendű állatok lelki tulajdonságaiból, ezeké pedig az alsóbb rendű állatokéból levonhatók.

A méhek a nép hitében. Németország némely vidékén még ma is dívik az a sajátságos szokás, hogy ha a ház ura meghalt, valaki a méhesbe megy s ott azt mondja : „Gazdátok meghalt.“ Ha ezt elmulasztják, meghalnak a méhek is. A vendeknél az apa halálakor legidősebb fia kimegy a méhesbe, minden kaptáron kopog és azt mondja : „Méhecskék, méhecskék, keljetek fel, gazdátok meghalt.“ Angolországban a gazda halálát nemcsak a méhekkel közlik, hanem minden háziállattal, melyet előbb fektéből felriasztanak. A Bretagneban az a szokás, hogy gyermek születésekor ezt az eseményt minden kaptárral közlik s azt vörös kendővel körülcsavarják, ellenben halálesetben gyászfátyollal födik el, a mely addig marad rajta, a meddig a család gyászruhát visel. Valamikor Holsteinban is szokásban volt, hogy a méhekkel tudatták a gyermek születését ; ott különben, ha méheket vásároltak, a kaptárba pénzdarabot tettek, mert az szerencsét hozott és igazolta példabeszédjöket, hogy : „Méhek és juhok a parasztot álmában táplálják.“

A szitakötők álczáin R á d l E. megfigyelte (Arch. f. ges. Physiologie. Band 87. 1901), hogy azok, ha alulról megvilágítjuk őket s a világosságot fölül és oldalt teljesen elzárjuk, nem úsznak tovább rendes helyzetükben, hassal lefelé, hanem megfordítva, hassal fölfelé ; de visszatérnek rendes helyzetükbe, mihelyt a szokott világítás, fölülről, ismét helyreáll. Ebből kitünik, hogy az álczákat csak a világosságnak rájuk való hatása, nem pedig a súlyerő tartja szokott helyzetükben. Megállapítja szerző egyszersmind azt is, hogy a rovarok nem tudják megkülönböztetni a színeket.

„ROVARTANI LAPOK“

Heft 10. December 1903.

S. 199. **L. v. Aigner-Abafi**: **Mesotrosta signalis Tr.** Diese niedliche Noctue kommt vor in Oesterreich bei Wien, im Ural bei Orenburg und in Ungarn bei Budapest und im Fruskagora-Gebirg (Süd-Ungarn). Verfasser hat sie bisher stets nur vereinzelt, Anfang Juni 1903 aber in ziemlicher Anzahl beobachtet, meist jedoch schon sehr abgeflogen. *M. signalis* hat ungefähr die Grösse von *Prothymia viridaria* und der kleineren *Pyrausta-Arten*, ihr Flug ist indessen ein anderer; denn während die Pyrausta mehr im Gebüsch und hohen Gras träge flattern, Prothymia aber auffliegt, um sich gleich den Thalpochares bald wieder zu setzen, fliegt *M. signalis* viel hurtiger und gerader, insbesondere gegen Abend. Bis dahin hält der Falter sich mehr verborgen, fliegt wenig und nur kurze Strecken, meist nur aufgeschreckt. Gegen 5 Uhr Nachmittag beginnt der Hauptflug. Die Männchen fliegen dann pfeilschnell umher auf der Suche nach den Weibchen, die zwar auch fliegen, meist aber im Grase sitzend, die Männchen abwarten. Hat das Männchen ein Weibchen gefunden, so naht es ihm schwirrend, um dann im Grase zu verschwinden. Die Paarung erfolgt somit offenbar gegen Abend und nachdem besonders die Männchen zumeist schon verflogen waren, ist es anzunehmen, dass dieselbe wiederholt erfolgt und dass das defecte Kleid der Männchen durchaus kein Hinderniss dafür bildet. Aus dem relativ häufigen Vorkommen bei Budapest aber dürfe wohl mit Recht zu schliessen sein, dass Ungarn die eigentliche Heimath des Thierchens sei.

S. 200. **E. Csiki**: **Die Cerambyciden Ungarns** VII. Fortsetzung der Bestimmungstabelle der in den Ländern der ungarischen Krone vorkommenden Cerambyciden. Es werden die Gattungen *Strangalia, Alosterna, Grammoptera, Necydalis* und *Caenoptera* behandelt und damit die *Lepturinen* abgeschlossen. *Necydalis xantha* Sem. aus dem Kaukasus scheint nur ein rufino von *N. major* zu sein, solche Exemplare kommen auch in Ungarn vor, verdienen aber keinen besonderen Namen.

S. 208. **E. D.**: **Ueber Anthophora pilipes.** Diese Biene erscheint früh im Jahre und fliegt einzeln oder in Schwärmen, in etzterem Falle mit lautem Gesumm; unter ihnen bemerkt man wohl auch *Osmia cornuta* und seltener *Anthophora retusa.* Die

Grösse der Weibchen und die Farbe ihrer Behaarung ist verschieden ; die dunkler behaarten sind gewöhnlich am kleinsten, die lichter behaarten am grössten. Eine interessante Form des Männchens fing Verfasser Anfang Juni : dasselbe war sehr klein, der Rücken glatt, schwarz und nur am Rand weisslich behaart. Der Stich des Weibchens ist bei Hand- und Fussschmerzen heilkräftig. Jemand konnte vor Schmerzen mehrere Monate nicht schreiben, dies besserte sich, nachdem er gestochen worden war. In einem andern Falle konnte Jemand sich beim Gehen des einen Fusses nicht bedienen, auch dieser besserte sich auf den Stich der Biene. Die durch den Stich derselben verursachte Geschwulst nahm rascher ab als sonst, als eine Gelse an der betreffenden Stelle Blut saugte und auch der Schmerz wurde dadurch gelindert.

S. 209. **L. v. Aigner-Abafi** : Beiträge zur Insektenfauna des Komitates Háromszék. III. Verzeichniss der beobachteten Coleopteren, Orthopteren und Hemipteren. Unter ersteren sind bessere Arten : *Acmaeops pratensis* Laich., *Tachinus humeralis* Grav., *Asclera sanguinicollis* F., *Pachyta lamed* L., und *Haltica fruticola* Ws. ; unter den Orthopteren : *Pezotettix Schmidti* Br. ; unter den Hemipteren aber : *Deltocephalus quadrivirgatus* Horv., ausschliesslich aus Ungarn, u. zw. aus dem Komitate Máramaros bekannt, wo der Beschreiber Dr. G. H o r v á t h diese Art entdeckt hat.

Kleinere Mittheilungen.

Ueber den Intellekt der Ameisen, nach A. Forel.

Die Bienen im Volksglauben.

Beobachtungen an den Larven der Libellen, nach E. Rádl.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

különös tekintettel a hasznos és kártékony rovarokra.

DR. BEDŐ ALBERT BIRÓ LAJOS DR. CHYZER KORNÉL
DR. ENTZ GÉZA MOCSÁRY SÁNDOR

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS ÉS CSIKI ERNŐ.

XI. KÖTET.

BUDAPEST, 1903.
A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA
IV., MOLNÁR-UTCZA 24

Tartalom-jegyzék.

Lapszám

A. Aigner Lajos: Nécsey István. Emlékbeszéd. Arczképpel — — — 1
— A mimicryről — — — — — — — — — — 28 45
— Légyálczák eleven lepkében — — — — — — — — 65
— Kirándulás Abauj-Torna megyébe — — — — — — — 71 97
— Thalpochares pannonica — — — — — — — — — 86
— Haberhauer József. Arczképpel — — — — — — — 89
— Az Acherontia Atropos tenyésztése petéből — — — — 107
— A magyar lepke-fauna gyarapodása 1902-ben — — — — 111
— A lepkék földrajzi elterjedése — — — — — — — 119
— Uj magyar molypille — — — — — — — — — 128
— Adalék Microlepidopteráink ismeretéhez — — — — — 133
— Lythria purpuraria — — — — — — — — — 141
— A bogáncspille vándorlása — — — — — — — — 148
— Négy hét a Székelyföldön. Adalék Háromszék megye rovarfaunájához — — — — — — — — — — 155 185 209
— Heliothis dipsaceus mint kártevő — — — — — — — 173
— Mesotrosta signalis — — — — — — — — — 199
Csiki Ernő: Magyarország Bostrychidái — — — — — — — 16
— Frivaldszky János. Arczképpel — — — — — — — 23
— Psylliodes Wachsmanniról — — — — — — — — 40
— Százlábúak és póklélék a M. N. Muzeum gyűjteményében — 55
— Pidonia lurida Fabr.-ról — — — — — — — — — 61
— Magyarország Cerambycidae I—VII. 2 ábrával 75 100 116 138 161 181 200
— Coleopterologiai jegyzetek III. — — — — — — — — 125
— A bogáncspille vándorlása — — — — — — — — 150
Daday Jenő dr.: Rákfélék a M. N. Muzeum gyűjteményében — — — 70
D. E. A rovarok társulásáról — — — — — — — — — 64
— A Vivipara vita és a rovarok — — — — — 87
— Macroglossa stellatarum — — — — — — — — — 130
— Az Oeneria dispar petézése — — — — — — — — 193
— Az Anthophora Pilipesről — — — — — — — — 207
Horváth Géza dr.: A M. N. Muzeum lepke-gyűjteménye — — — 10
Hormuzaki Szilárd báró: A Kárpátokban honos Erebiákról — — 144 166 178
Kertész Kálmán dr.: A M. N. Muzeum Diptera-gyűjteménye — — 14
Kovács János: A bogáncspille vándorlása — — — — — — 184
Kuthy Dezső: A M. N. Muzeum Orthopterái — — — — — — 35
Liska József: A bogáncspille vándorlása — — — — — — 183
Lósy József: Egy fürkészdarázs életéből. Ábrákkal. — — — — 25 53
Mallász Jézsef: Adatok a Detonáta faunájához. 2 ábrával — — — 79
Meiszner Károly: A bogáncspille vándorlása — — — — — 149
Mocsáry Sándor: A M. N. Muzeum Neuropterái — — — — — 36
Pávay V. Ferencz: Katiczabogarak tömeges megjelenése — — — 151
Silvestri Fülöp: A délamerikai termiták — — — — — — — 49
Soós Lajos: Hangya-darázsharcz — — — — — — — 171
Tomala Nándor: A Mantis religiosa életmódjáról — — — — — 177
Uhl József: Adalék Szerbia lepke-faunájához — — — — — — 38
Uhryk Nándor dr.: Ujabb adatok a magyar lepke-faunához — — 58
— A magyar lepke-fauna bővülése — — — — — — — 67 93

Uhryk Tivadar: Lampides boeticus — — — — — — — — 124
Ulbrich Ede: A bogánespille vándorlása — — — — — — — 183
Vágó Pál: A bogánespille vándorlása— — — — — — — — 185

Névtelen közlemények.

A Malpighi-edények élettani működéséről — — — — — 20
Nagyobb szenderek tenyésztéséről — — — — — — — 21
Kövesült rovarok— — — — — — — — — — — 21
Cossus balcanica— — — — — — — — — — — 22
A kolumbácsi légyről — — — — — — — — — — 43
Husz Ármin — — — — — — — — — — — 43
Eladó gyűjtemények — — — — — — — — — — 44
Orthoptera-gyűjtemény — — — — — — — — — 44
A magyarországi pillangók magánrajza — — — — — — 64
A magyar birodalom díszbogarai — — — — — — — 64
Biró Lajos — — — — — — — — — — — — 64
Anisits J. Dániel — — — — — — — — — — — 85
Kada István — — — — — — — — — — — — 86
Mérges hernyószőrökről — — — — — — — — — 106
A házi méh bélcsatornájából — — — — — — — — 106
A hangyák nem bírnak intelligentiával — — — — — — 108
A rovarevő növényekről — — — — — — — — — 130
Anyaméhek mesterséges tenyésztése— — — — — — — 131
Álczákat szülő bogárnem — — — — — — — — — 131
A rákok regeneratiója— — — — — — — — — — 132
Rovarálczák forró vizben — — — — — — — — — 132
A rovarok hőmérséklete — — — — — — — — — 151
Magyarország Hister-féléi — — — — — — — — — 152
Rothschild bolhagyűjteménye — — — — — — — — 152
Tetű-pecsenye — — — — — — — — — — 152
Az új lepke-katalogus— — — — — — — — — — 153
Asopia farinalis — — — — — — — — — — — 153
A rovarok erejéről — — — — — — — — — — 153
A rovarok és madarak viszonya az emberhez — — — — 173
A fenyőfa-araszlóról — — — — — — — — — — 173
Sajátságos ojtási mód— — — — — — — — — — 174
A szőlőmoly irtása — — — — — — — — — — 174
A méhek életéből— — — — — — — — — — — 174
Sáskajárás Kamerunban — — — — — — — — — 174
A gyapjas pille irtása — — — — — — — — — 175
A varjak hasznos volta — — — — — — — — — 175
A fekete levéltetűről — — — — — — — — — 175
A mimicry jelenségei hazai Hemipteráinknál — — — — — 193
A rovarok tápláléka — — — — — — — — — — 194
A sellakot készitő Coccidák — — — — — — — — 194
A rovarok a nép gyógyászatában — — — — — — — — 195
A házi bolha — — — — — — — — — — — 195
A hangyák lelki tehetségeiről — — — — — — — — — 211
A méhek a nép hitében — — — — — — — — — 212
A szitakötők álczái — — — — — — — — — — 212

Irodalom:

Hendel. Fr., Revision der paläarct. Sciomyziden. Dr. *Kertész Kálmántól* 22
Langhoffer A., Mandibulae Dolichopodidarum *A*-tól — — — — — 44
Csiki, E., Catalogus Endomychidarum *A.*-tól — — — — — — 44
Schultze, A. Zur Kenntniss der Allodactylus-Arten. *Csiki Ernőtől*— — 65
— — Bemerkungen zur Uebersicht der Coeliodes-Arten. *Csiki Ernőtől* 66
Daniel, K., Bestimmungstabellen der europ. Koleopteren LII. *Csiki Ernőtől* 66

Ganglbauer, L. Die dalm.-herzegov. Amaurops-Arten. *Csiki Ernőtől* — 87
— Zwei neue subterrane Rüsselkäfer. *Csiki Ernőtől* — — — 88
— Die Arten der Gattung Phaenotherium. *Csiki Ernőtől* — — 88
Bernhauer, M. Neue Staphiliniden der pal. Fauna. *Csiki Ernőtől* — — 88
Müller J., Beschreib. neuer dalmat. Koleopteren. *Csiki Ernőtől* — — 88
Daniel, J. Zur Kenntniss einiger Pterostichus-Arten. *Csiki Ernőtől* — 88
Attems C. Graf. Beitrag zur Myriopodenkunde. *Csiki Ernőtől* 109
— Synopsis der Geophiliden. *Csiki Ernőtől* — — — — — 109
Ganglbauer L. Die Rassen des Laemostenus elegans. *Csiki Ernőtől* — 110
Daniel K. Das Magdalis-Subgenus Panus. *Csiki Ernőtől* — — — — 110
Reitter E, Uebersicht der Gattung Galeruca. *Csiki Ernőtől* — — — 132
Petri, K. Agabus regalis, eine neue Art. *Csiki Ernőtől* — — — — 132
— Einiges zur Synonymie des Dorytomus armatus. *Csiki Ernőtől* 132
Ganglbauer L. Beitr. zur Kenntniss der Gattung Trechus. *Csiki Ernőtől* 154
Neuburger W. Drei neue Thais-Aberrationen. *A. Aigner Lajostól* — 154
Schultze, A. Paläarctische Ceuthorrhynchinen. *Csiki Ernőtől* — — — 175
— Varietäten-Reihe paläarct. Ceuthorrhynchinen. *Csiki E.*-től — 175
A m. klr. állami *Rovartani Állomás* kiadványai — — — — — 176
Ganglbauer L. Systematisch-koleopterologische Studien. *Csiki Ernőtől* — 195
— Bemerk. zu Kolbe »Zur Systematik der Koleopteren.« *Csiki E.* 197
Holdhaus, K. Beitr. z. Kenntn. der Gattung Atomaria. *Csiki Ernőtől* — 198

Index specierum.

Descriptiones novae.

Coleoptera.

Psylliodes Wachsmanni Csiki (Littorale hung.) pag. 40.
Otiorrhynchus Péterfii Mallász. (Hungaria) pag. 83. fig. t.
Judolla cerambyciformis *ab. efasciata* Csiki. (Hungaria) pag. 182.
Judolia cerambyciformis *ab. transsylvanica* Csiki. (Hungaria) pag. 182.

Ophidia.

Méhelya nov. nom. gen. (Grobbenia Poche nec Holdhaus) pag. 198.

Insecta.

a) Hymenoptera.

Anthophora pilipes, retusa 207. Apis mellifica 106. Hemiteles fulvipes 65.

b) Lepidoptera.

Abraxas grossulariata, marginata, adustata 99, lassulata 92. Abrostola triplasia 98, 189. tripartita 189. Acalla variegana v. insignana 94, lipsiana 133. Acanthopsyche Zelleri 40. Acherontia Atropos 39, 65, 107. Adela Degeerella 192. Adopaea lineola, Actacon 98, Thaumas 98, 188. Aedia funesta 39. Agdistis paralia, tamaricis 94, meridionalis 135, staticis 137. Aglia tau 39. Aglossa pinguinalis 99. Agrotis augur, pronuba, speciosa, C-nigram, brunnea, primulae, plecta, simulans, lucipeta, exclamationis, corticea, ypsilon, crassa, prasina, occulta 189. strigula, signum, baja 98, Collina 114, 185, 189, flavina 92, leucogaster 112, segetum 196. Acidalia consanguinaria, subsericeata, rubiginata, marginepunctata 40. metohiensis, cerventaria 111. marginepunctata v. pastoraria 114. ochrata, rufaria, moniliata, laevigata, dilutaria, inornata, incanata, ornata 99, similata, virgularia, deversaria, aversata, immorata, strigilaria 99, 190, bisetata, fumata 190. Acompsia tripunctella 193, v. maculosella 133. Acontia lucida 39, luctuosa 39, 98. Acrobasis bithynella, fallouella 94, obliqua 135, glaucella 136, tumidana 191. Acrolepia assectella 69. Acronycta tridens 98, rumicis 39, 98, leporina, alni 188, euphorbiae 33. Alabonia bractella 192. Alispa angustella 99. Alucita baliodactyla, malacodactyla 135, spilodactyla 136, tetradactyla 192. Amoconia caecimacula 189. Amphidasis betularius 40, 99, 191. Amphipyra tragopogonis, pyramidea 98. Amphisa rhombicana 94. Amphitrix subcineatella 93. Anacampsis fulvistilella, remissella 96, albipalpella 59. Anaea phantes 29. Anarsia sparciella 192. Ancylolomia tentaculella 134, pectinatella 93. Angerona prunaria 99. Antigastra catalaunalis 94. Antispila Rivillei 136. Apatura Iliades, Phryne, astasioides, Iole 113, Iris, Ilia 97. Aphantopus hyperanthus, 98, 187. Aphomia sociella 99. Aporia crataegi 112, 186. Araschnia Levana varr. 97. Arctia caja 40, 106, casta 99. Argynnis Jno 97, Dia, Latonia, Aglaja, Niobe, Paphia 97, 187, ab. Marillae 111, Euphrosine 187, Selene, Pandora 113. Argyresthia sorbiella 95. Argyritis libertinella 135. Aristotelia subdecurtella 135, brisella 69, decora-

tella 96. Asopia farinalis 153. Asphalia ridens 33. Aspilates gilvaria 99. Asthena candidata 99. Atremaea lonchoptera 69. Augiades comma 98, sylvanus 98, 188.

Bastodacna Hellerella 59. Biston stratarius v. terrarius 112. Boarmia repandata, roboraria 98, 191, lichenaria, selenaria, crepuscularia 99, ribeata 191. Bombycia viminalis 189. Bombyx rubi 106. Borkhausenia praeditella icterinella 96. Bruandella 69, stipella 192. Bradyrrhoa cantenerella, confinella, tranezella 93. Brahmea Ledereri 92. Bryotropha plebejella 136. Bucculatrix cristatella 136.

Cacoecia aeriferana 59, 100, piceana 139. Calamochrous acutellus 68. Calantica albella 95, 135. Callimorpha dominula 99, 115, 191, quadripunctata 99. Callophrys rubi 187. Calomcampa exoleta 34. Calophasia casta 39. Calpe capucina 39. Capua angustiorana 136. Caradrina quadripunctata 98. Carcharodus alceae 39, 98. Carposina berberidella 95. Caryatis viridis 47. Catephia alchymista 39. Catocala electa, nupta 98, promissa 98, 189, lupina 92. Caustoloma flavicaria 99. Cemiostoma zancleella 137. Cerostoma instabilella, strichonella, scupturella 95. Chaerocampa elpenor 39. Chariclea Victorina 39. Choreutis Bjerkandrella 135. Chrysophanus virgaureae, Hippothoe 98, Dorilis 39, 98, 187, Phlaeas 98, 113, 187, Rutilus 39, Thersamon 39, 98. Cilix glaucata 98. Cledeobia angustalis 99, 191. Cloantha polyodon 189. Cnephasia ,Penziana 100, argentana 192, Wahlbomiana 137, 192. monochromana 94, longana 135. Cnoenonympha Iphis 98, Pamphilus 39, 98, 112, 187, Arcania 187, Leander 39. Coleophora echinella, craccella, gnaphalii 69. fuscedinella, musculella, versurella 134. Wockeella, fretella, pyrrhulipennella, lineolea, ciconiella 135, simillima 136. Calias Edusa 39, Hyale 39, 97, 119. Myrmidone 111. Conchylis simoniana, conjunctana, implicitana. roseofasciana 95, Ciliella 100, udana 59, zephyrana 68, 95, 135, moribundanu 136, undulatana 137. griseana, cebrana, albipalpana, epilinana 133, ambignella 174. sanguinana 192. Coscinia striata 40. Cosmotriche potatoria v. berolinensis 113, quereifolia v. Hogei, populifolia v. obscura 114, Cosmopteryx Druryella 59, liengella 69, eximia 137. Cossus balcanicus 20, 11, terebra 111, cossus 191. Crambus dalmatinellus, languedellus, monotaeniellus v. vectifer 93, pyramidellus 58, hortuellus 133, 191, paleatellus 134. chrysonuchellus, Culmellus 99, pertellus 99. 101, myelius, dametellus, pratellus, pascuellus 191. Crocallis elinguaria 99. Crocidosema plebejana 95. Cryptoblabes bistriga 58. Cucullia umbratica 39, 98, 189, campanulae 98, formosa 90, celsiae 92, Cyaniris Argiolus 98, Cybolonica nemausalis, lutosalis 94, Cymatophora duplaris 190.

Danais Chryrsippes 47. Dasycephala modesta 92. Dasychira pudibunda 98. Dectocera pendolimbella 68, Deilephila euphorbiae 39, 46, nerii, elpenor 46. Deilinia pusaria 99, 190, exanthemata 190. Deiopeia pulchella, ornatrix 119. Demas coryli 188. Depressaria irrorata, squamosa, rutana, amanticella, crassiventrella, pariella, venefiella, tenebricosa, Douglasolla, hirtipalpis 96, Uhrykella 128. atomella, subpropinquella 135, aspersella 137. Diacrisia Sanio 99. Dianthoecia luteago 189. Dichelia hyerana 94. gnomana 100. Dichonia aprilina 33. Dicranura vinula 188 Dilinia tiliae 39, 113. Dioryctria mendacella 93, 137. pineae 137, abietella 191. Diplodoma adspersella 134. Dismorphia Orise 29. Dolerchallia bisaltide, nacar 29. Drepana harpagula 188. Drymonia trimacula 188. Dysauxes punctata 40, ancilla 99.

Eccoposia effractella 99. Elachista consortella 135, abidella 59, Heringi 69. Ellopia prosapiaria 115, 190. Elymnias undularis 47. Ematurgia atomaria 191. Emmelia trabealis 98. Endotricha flammealis 99, 191. Endrosis lacteella 192. Ennomos quercinaria 99. Epermenia petrusella, nigrostriatella 69, daucella 137. Ephestia inductella, infinatella, vapidella 93, semirula 134, calidella 136. Ephyra punctaria 99, linearia 190, Epiblema comulana, simploniana, cnicicolana 69. agrestana, albumana. fervidana, commodestana, nigricana, obscurana 95, hepaticana 137, tedella 192. Epidaurea transversariella, strigosa, pudicella 93,

Epinephele Jurtina 39, 98, 187, Lycaon 98, 187, Tithonus 39. Epicnuronia cespitis 189. Epione apicaria 98. Epischnia cretacella, leucoloma 93, Boisduvaliella 68. Epithectis Moufletella 59. Erastria obliterata, venustala 39. Erebia Epiphron, Melampus, Mnestra, Pharte, Manto, Oeme, Stygne, Evias, Nerine, Pronoë, Goante, Gorge, Lappona, Tyndarus 146—48, 166—69, Melas 115, 146, 166. Aethiops, Ligea, Euryale 97, 148, 169, 187, Medusa 146, 166, 187. Eromene Ramburiella, superbella, ocellea 134. Etiella Zinckenella 125. Eublimma arcuinna 98. Eubolia arenacearia 40, 97, murinaria 97. Euchloë cardamines 113, 186. Euclidia glyphica 98, mi 189. triquetra 39. Eulia cupressana 94, rhodophana 135, ministrana 192. Euplexia lucipara 189. Euplocamus monetellus 60, anthracinalis 60. Euproctis chrysorrhoea 25, 106, 113, 188. Eurrhypara urticata 99. Eurymene dolabraria 99. Euxanthis meridiana 95, Parreysiana 134. Euzophera osseatella 68, bigella 93, Evergestis caesialis 94, estimalis 99. Evetria turionana 68.

Fidonia fasciolaria 40, piniaria 173.

Gelechia maculatella, junctella, Tischeriella 69, terebinthinella 96, tricolorella 133, fraternella, marmorea 135, proximella 192. Glyphodes unionalis 135. Gnophos variegata 32, 112, furvata 40, ambiguata 191. Gnophria rubricollis 191. Gonodontis bidentata 191. Gonopteryx rhamni 97, 186. Cleopatra 111. Gracillaria onustella 60, syringella 65, rufipenella 69, Grapholitha corollana, graeca, selenana 95, conformana 69, nebritana 125, internana 135, gemmiferana 192.

Habrosyne derasa 190. Hadena ochroleuca, secalis ab. nictitans 98, adusta, aurea, monoglypha, lateritia 189, eriopoda 92. Heliothis dipsacea 98, 173. Heliozela sericiella 135. Hellula undalis 135. Hemaris scabiosae 98. Hepialas humuli, hecta 191, sylvina 40. Herculia fulvotibialis 94, rubidalis 89. Herminia derivalis 39, 98, 190, tentacularia 98, 130. Hesperia carthami, orbifer 98, Alveus, malvae 98, 188, sidae 39. Heterogenea asella 191. Heterogynis penella 112. Homoeosoma subalbatella 93. Hydrilla gluteosa 98. Hydroecia nictitans 98. Hydrocampa stagnata 191. Hyloicus pinastri 188. Hylophila prasinana 191. Hypena proboscidalis 98, 190, rostralis 98, 114. Hypochalcia decorella 68, griseovenella 134. Hypogymna morio 188, Hypolimnas Misippus 47. Hypoplectis adspersaria 99. Hypsotropa vulneratella 93. Hyppa rectilinea 189.

Jno globulariae 99, statices, ampelophaga 191.

Kallima parallecta, inachis 29.

Lampides boeticus 124, Larentia frustata 32. variata, ocellata, fluctuata, galiata, rivata, alchemillata, comitata 99, caesiata 114, 190. truncata, taeniata, cambrica, montanata, unidentaria, pomoeraria, designata, unangulata, albicillata, hastata, albulata, testaceata, obliterata, autumnalis, silaceata, corylata 190. trilata, candidata, tersata 40, bilineata 40, 99, 190. dotata, sociata, ferrugata, lugabrata 99, 190. Lasiocampa quercifolia 34, quercus 113, 188. Leptidia sinapis, v. lathyri, v. diniensis, ab. erysimi 97, 196. Leucania conigera 98, L-album, vitellina 189, Andereggi 112. Leucanitis stolida 39. Limenitis Sibylla 97. Lita ocellatella, galaincolella, Fischerella, cisti 96, sesterciella 59. Lithocolletis helianthemella, tenella, dubitella, connexella 135, parisiella, scopariella 69, carpinicolella 134. Lithosia lurideola 99, complana 99, 191, deplana 191, caniola 40, eereola 115. Lithostege griseata v. obscurata 114, farinata 40. Lophopteryx camelina 188. Lozopera bilbaeniss 94, flagellana 136. Lucesia virens, v. immaculata 98. Luffia lapidella 137. Lycaena Argyrognomon, Orion, Astrarche, Hylas, Meleager, Corydon, minima, Alcon, Arion, Argiades, Argus, Semiargus 98, 188. Semiargus v. Spadae, Anteros 114, Icarus 39, 93, Bellargus 39, Jolas 124. Lydia lutisignella 93. Lygris reticulata 190, prunata 40. Lyonetia Clerkella 136. Lythria purpuraria 99, 114, 141,

Macroglossa stellatarum 130, 188. Macrothylacia rubi 98. Malacosoma neustria 188. Mamestra leucophaea, persicariae, genistae, trifolii 98, brassicae, dissimilis, dentina 98, 189, glauca 114. tincta, nebulosa, albi-

colon, oleracea, contigua, pisi 189. Meessia vinctella 136, Leopoldella 137. Megacraspedus subdolellus, lanceolellus 96. Megasis nubigerella 93. Melanargia Galatea 97, 187. Melitaea Phoebe 97, Athalia 97, 187, Dyctinua 97, Aurelia 113, Didyma 39, 97, 111, Trivia 39, 97. Mesotrosta signalis 199. Metallosticha nigrocyanella 93. Metasia suppandalis, corsicalis 135, ophialis 99, carnealis 94. Metopsilus porcellus 98. Metrocampa margaritaria 40, 190. Metzneria torridella, sclaginella 95. Miltochrista miniata 99. Miana strigilis, captiuncula 189. Minoa murinata 190. Myelois umbratella 94. Myrmecozela danubiella 137.

Narycia astrella 60. Nemeobius Lucina 98 Nemophora pilulella, motaxella 192. Nemoria viridata, pulmentaria 98, porrinata 98, 190. Nemotois metallicus 100, 192. Nephopteryx serraticornella 68, albicilla 58, insigr nella 93. Nepticula seriopeza 137, centifoliella 136. Neptis Lucilla 90, 97, 187, Aceris 97. Noctuelia floralis 135, v. stigialis, isatidalis 94. Nola cuculatella 40. Notocoelia junctana 69, roborana 135. Notodonta ziczac, dromedarius, tritophus 188. Nudaria mundana 99. Nymphula rivulalis 133.

Odezia atrata 40. Oecophora sulphurella 139. Ocneis Tarpeja 119. Oeonistis quadra 99. Olethreutes lacunana 100, 192, salicella, sauciana, palustrana, rivulana, urticana, bipunctana 192. hercyniana 68, soiorculana 135, dimidiana 133. Orcobius gracilis 66. Orgyia antiqua 98. Orneodes cymatodactyla 68, palodactyla 94. Ornix interruptella 135. Ocneria dispar 98, 113, 175, 188. 193, monacha 98. Orthotholitha cervinata, bipunctaria 99, limitata 99, 190, plumbaria 190. Orthosia laevis 189. Oxybia transversella 134. Oxyptilus distans v. laetus 133.

Paltodora Kefersteiniella, lineatella 135, anthemidella 59. Pamene fimbriana 59. Pamone juliana, ochsenheimeriana 95. Panthea coenobita 188. Papilio Podalirius 97, 115, Machaon 97, 112, 186. Paradoxus oyridellus 95. Parasemia plantaginis 191. Pararge Egeria v. egerides, megaera 39, 98, 187, Hiera 39, Maera 98, 187, Achina 119. Parascotia fuliginaria 189. Parnassius Apollo 97, 112, 119 Pelaea ramalis 94. Pelatea Klugiana 89. Pericallia matronula 191. Perigrapha cincta 33. Phalera bucephala 34, 188. Phasiane glarearia 99. Pheosia tremula 98, dictaeoides 188. Phlogophora scita 189. Phlyctaenodes palealis 99, verticalis, stictical is 99, 192, virescalis, comptalis 135. Phragmatobia fuliginosa 99, 191. Phycita illyriella 94. Pieris brassicae 97, 112. 186. napi v. napaeae 97, 186, v. bryoniae 186, Daplidice 39, 97, Chlorodice 92. Pionea pandalis 99, 192, fulvalis, ferrugalis, decrepitalis, olivalis 192, dispunctalis 59, stachidalis 133, fimbriatalis 135. Platyptilia nemoralis 191. Platytes carectellus 93. Pleurota filigerella, amaniella 96. Plusia gamma 39, 189. pulchrina 189, Emichi 92, chrysitis 98, 114, 189, jota 98. Plutella Hufnagelii 95. Pogonophorus spinibarbis, fulvibarbis, montanus, rufomarginatus, nitidus 66. Polia nigrocincta 33, chi 189. Polychrosis fuligana, littoralis 135. Polygonia C-album 91, 187, v. Hutchinsoni 97 Porthesia similis 98, 188. Pristophora florella 93. Prothymnia viridaria 98, 189, Prothymia viridaria 199. Psammotis hyalinalis 99, 191. Psecadia flavianella 96, aurifluella 135. Pseudophia Tirhaea 112, lunaris 39. Psilura monacha 106. Psorora Dahliella 134. Pterogon Gorgoniades 113. Pterophorus monodactyla, osteodactyla 100, 192, constanti 68. Ptochenusa osseella 136, littorella 96, pauperella 135. Pygaera anachoreta 188. Pyrameis Atalanta 97, 187, Cardui 39, 97, 119, 148, 183, Huntera 113. Pyrausta sambucalis, perlucidalis, aurata 99, fuscalis, purpuralis 99, 192, aerealis, porphyralis 133, 192, accolalis 68. flavalis v. lutealis, cespitalis v. intermedialis, 133, diffusalis 135, asinalis 186. Pyrrhia umbra 189.

Rhinosia cervinella 96 Rhodostrophia vibicaria 99. 114, Calabraria 40, 112 Roeslerstammia pronubella 69. Rusina umbratica 189,

Salebria amoenella 135, albariella 136, semirubella 99, 191. Scardia tessulatella 192. Scirtopoda saltatricella 135. Scodiana favillacearia, conspersaria 40. Scoparia crataegella 99, ambigualis 191, cembrae 58, perplexella 68, manifestella 94. Scopelosoma satellitia v. brunnea 114. Scotosia rhamnata 99. Scythris dissimilella, acanthella 97. fal-

lacella, fuscoaenea 134, subaerariella, bifisella 64, chenopodiella 136. Saturnia pyri 39, 106, hybrida major, media 114, Satyrus Arethusa 98, 119, Circe 34, Statilinus 34, Hermione 34, 98, Briseis, Semele. Dryas 98. Semasia hypericana 192. Semiothisa signaria 191. Semnia auritalis 47. Sesia culiciformis, leucopsiformis, chrysidiformis 40, tipuliformis 99. Siderone strigosus 29. Siona decussata 40. Smerinthus populi 98, 188, ocellata 188. Solenobia Mannii, triquetrella 60. Sophronia consanguinella 134. Sphinx convolvuli 120. Spilosoma menthastri 99, 191. urticae 191. Spintherops spectrum v. Phantasma 112. Stagmatophora Grabowiella 136, extremella 137. Stathmopoda Guerini 97. Stauropus fagi 98, 188. Steganotycha rubiginosana 59. Stemmathophora combustalis 135. Stenolechia gemmella 96. Stenoptilia bipunctidactyla 135, pterodactyla 100. Sterrha sacraria 40. Stilpnotia salicis 188. Swammerdamia caesiella 69. Sylepta ruralis 99, 191. Symmoca designatella, undecimpunctella, palliada 96. Syntomis Phegea 99, 115.

Taeniocampa rorida 92. Togostoma comparalis 135. Telesilla amethystina 39. Tephroclystia pyreneata, denotata, cauchyata 115, unedonata, Mnemosynata 112. Tephrosia opposilaria 112, Thais Polyxena 154, v. bella 115. Thalera fimbrialis 98, v. alpicaria 114. Thalpochares pannonica 86, velox 39. Thamnonoma brunneata 99 Thanaos Tages 98. Thecla spini, w-album, acaciae, 98, ilicis 98, 113. Therapis evonymaria 99. Thyatira batis 190. Thyridia psidii 29. Timandra amata 99, 190. Tinea granulatella 69, inquinatella 137, fulvimitrella 192. Tineola murariella 137. Titanio pollinalis 99, v. guttulalis 94. Tortrix Loefflingana v. ectypana 133, rogana 134, viburnana 192. Toxocampa viciae 98. Trichoptilus siceliota, v. ononidis 94.

Valeria oleagina 33. Vanessa urticae 97, 111, Antiopa 99, polychloros 187, Levana 123, Jo 97, 106, 187. Venilia macularia 191.

Xenopathia Novaki 96. Xylina lapidea 111, v. cupressivora 112. Xystophora tenuiella, striatopunctella, nomadella, lutulentella 96.

Ypnomeuta egregiellus, mahelebellus 95, plumbella 100. Ypsolophus limosellus 134.

Zanelognatha tarsiplumalis 98, 189. Zygaena purpuralis, brizae, scabiosae, achillae, angelicae, Ephialtes var., carniolica 99, lonicerae, exulans 191, filipendulae 99, 191. punctum v. contamineoides 115, dalmatina, Orion 112. Zephyrus quercus 98, betulae 39, 98.

c) Diptera.

Dichrochira pectorosa 22. Ditaenia Lichtwardti 22.
Pulex irritans, serraticeps 195.
Sciomyza appendiculata, sordidata, Bezzii 22.

d) Coleoptera.

Abax parallelus, carinatus, Schüppeli v. Rendschmidti 81, ater 209. Acalles denticollis, validus 127. Acmaeops collaris, v. nigricollis, septentrionis, v. simplonica 117, pratensis 117, 185, 210. Adalia 11-notata 156. Adonia variegata 85, 210. Adoxus obscurus v. vitis 176. Aegosoma scabricorne 78. Agabus nitidus 126, regalis, Solieri 132. Agapanthia villosoviridescens 84. Agathidium badium 127. Agriotes pilosus 82. Akimerus Schäfferi 105. Alaocyba Holdhausi 86. Aleochara erythroptera 82. Allodactylus exiguus, affinis, asperatus 66. Alophus triguttatus 84. Amara communis, curta 81. Amaurops Breiti, leptoderina 87. Amaurorrhinus Paganettii 88. Amischa talpa, validiuscula 82. Anaspis frontalis, rufilabris, subtilis 83, pulicaria, melanostoma 210. Anisodactylus binotatus, v. spuraticornis, nemorivagus 81. Anophthalmus Mallászii 81. Anoplodera rufipes, sexguttata, v. exlamationis, nigriflava 140. Antherophagus nigricornis 127. Anthobium longipenne, palligerum 82. Anthonomus sorbi 126, Chevrolati, pomorum 127. Anthophagus bicornis,

alpinus, alpestris 82. Aphodius fossor, haemorrhoidalis, lividus 82, depressus 82, 209, rufipes 209. Apion punctigerum 84, subulatum 126. Aphthona euphorbiae 85. Asclera sanguinicollis 185. 210. coerulea 127, 210. Asenum striatum 210. Astilbus canaliculatus 127. Atheta crassicornis 127. Athous scrutator 209, subfuscus 82, 210. Atomaria fimetarii, grandicollis, cognata, analis 198, gibbula 127, 198, pusilla 127. Attelabus coryli 84.

Balanobius salicivorus 84. Bathyscia issensis 88. Batophila rubi 85. Bembidion lampros, ustulatum, monticola, Millerianum, assimile, biguttatum 81, jordanense 152. Bolitobius lunulatus, pygmaeus 127. Bolitochara obliqua 127. Bostrychus capucinus 18. Bothrideres contractus 126. Brachynus psophia 81. Brachypterus urticae 82. Bryocharis cernua v. merdarius 82. Buprestis rustica 209. Byrrhus striatus 210. Byturus fumatus 127.

Coelambus impressopunctatus 126. Caenoptera minor 84, 206, umbellatarum, Kiesenwetteri 206, 210. Calathus fuscipes, v. punctipennis, erratus, fuscus, melanocephalus 81. Calosoma inquistior 209. Cantharis pulicaria, pellucida, lateralis 83, fusca 83, 210, Erichsoni, rustica, livida 210. Carabus coriaceus v. rugifer, intricatus, procerus v. Prunneri, convexus 81, clathratus aurantiensis, granulatus, paludicola 88, violaceus 81, v. Méhelyi 209, glabratus, auronitens v. Escheri 81, 208. Cassida viridis, ferruginea, nebulosa 85, subferruginea 127, murraea 210. Cerylon ferrugineum 127. Cetonia aurata 209 Ceuthorrhynchus interjectus, suturalba, Henschii 175, cochleariae v. monticola 176, puncticollis, contractus, millefolii 127. Chiloneus asperatus 84. Chrysomela marcasitica, globosa, polita 85. Cicindela soluta v. violacea, v. Kraatzi, v. nigra 125, silvicola 209. Cidnorrhinus Kaufmanni 66. Cis nitidus 127. Clytanthus sartor 84. Clytra 4-punctata 85. Coccinella 5-punctata 65, conglobata 85, 7-punctata 85, 210. Coeliodes 4-maculatus 84. Conurus littoreus 126, pubescens 127, Copris lunaris 82. Corticaria serrata 127. Corticeus castaneus 83. Cortodera humeralis, v. suturalis, villosa, holosericea v. velutina, Birnbacheri, v. rubripes 138. Cryptarcha strigata 127. Cryptocephalus bipunctatus, sericeus, violaceus, flavipes 85, aureolus, hypochoeridis, nitidulus, pygmaeus 210. Cryptophagus scanicus 127. Cychramas luteus 82. Cychrus rostratus 209, v. elongatus 81. Cymindis humeralis, cingulata 127. Cynegetis impunctata 126.

Danacaea pallipes 83. Dasytes plumbeus 83, niger 210. Diaperis boleti 83. Dictyopterus rubens 83. Diphyllus frater 127. Dolopius marginatus 82, 210. Donacia bicolora 85. Dorytomus Dejeani 127, armatus, tremulae 132. Dromius quadrimaculatus 127. Dryocoetes autographus 210.

Elater nigrinus 82. Endomychus coccineus 82, theracicus 82, 209. Enicmus minutus, transversus 127. Enneadesmus trispinosus 20. Epuraea desemguttata 82. Ergates faber 78. Euconnus pubicollis 127. Eusomus ovulum 82. Evodinus interrogationis, v. marginellus, v. nigrescens, v. signatus 116.

Formicomus pedestris 127.

Galeruca tanaceti 85, Dahli 132. Galerucella calmariensis 85. Gaurotes virginea 210, v. thalassina, excellens 116. Geotrupes stercorarius sylvestris 82, sylvaticus, vernalis 209. Gnorimus nobilis 209. Grammoptera ustulata, ruficornis, variegata 205. Gymnetron beccabungae 84, villosulum 127.

Haltica fruticola 185, 210. Halycia 14-guttata 89. Harpalus aeneus 81, 209, tardus 126. Homaloplia erythroptera 82. Homorosoma validirostris 66. Hydroporus planus 127. Hylastes cunicularius 210, Hylobius abietis 84, 210. Hylotrupes bajulus 84. Hypera oxalidis v. ovalis, adspersa 89, velutina 210. Hypulus bifasciatus 127.

Ilybius fuliginosus 126. Ips typographus 210.

Judolia sexmaculata, cerambyciformis, v. elasciata, v. transsylvanica, erratica, v. septemsignata. v, erythrura 112.

Laemophloeus monilis v. bucephalus, nigricollis 126. Laemostenus elegans cavicola 110. Lampyris noctiluca 210. Laria pisorum, seminaria 127.

Larinus turbinatus 84, 210. Lathrimaeum atrocephalum 127. Lathrobium castaneipenne 126. Leistidius piceus, alpicola 66. Leistotrophus murinus 82. Leistus ferrugineus, rufescens 66, piceus 84, rufomarginatus 126. Lema lichenis 127. Leptorrhabdium illyricum 104. Leptura livida 84, v. bicarinata, unipunctata, adusta, imitatrix, maculicornis, virens, v. fuscopubens, pallens, tesserula, v. impunctata, fulva, erythroptera, rufa, scutellata, v. ochraceipennis, cordigera, sanguinolenta 164, 210, dubia 210, v. limbata, v. triangulifera, v. Starcki, v. Chamomillae 161—66, nigra 84, rubra 161, 210, cerambyciformis, sexmaculata quadrifasciata, bifasciata 210. Lestera longelytrata 127 Letzneria lineata 140. Lichenophanes varius 18. Liodes dubia 127. Liosoma deflexum 84. Lixus myagri 84, Lochmaea crataegi 85. Longitarsus exoletus 127. Ludius sjaelandicus v. assimilis, aeneus 210, v. germanus, latus 82. Luperus nigrofasciatus 85. Lygistopterus sanguineus 210.

Macrotoma scutellaris 78. Magdalis exarata, barbicornis 110, mixta, quercicola, violacea, opaca 110, 152, ruficornis 84. Malachius aeneus 210. Medon Brancsiki 127. Melandrya caraboides 126. Melanophthalma gibbosa 127. Melanotus castanipes 209. Meligethes brassicae 82, 127, obscurus, ovatus 127. Meloë brevicollis 127. Melolontha vulgaris 209. Miarus campanulae 84. Molops ovipennis 126. Monohammus sartor 210. Mordella fasciata 83, aculeata 210. Mordellistena abdonimalis 83, 127. Mycetaea hirta 82. Mycetophagus fulvicollis 127. Mycetoporus splendens, clavicornis 127. Myrmedonia humeralis 127.

Nanophyes annulatus 126. Nebria brevicollis 209. Necrophorus vespilloides 82, 209. Necydalis ulmi, major 206. Neuraphes angulatus 127. Nitidula bipunctata 82, rufipes 127. Nivellia sanguinosa 140. Notiophilus biguttatus 81.

Ocypus nitens, picipennis 82, olens 127. Oedemera podagrariae 83, 210, sabulata 83, virecsens 210. Omalium caesum 127. Omosita discoidea 127. Oncotylus decolor 65. Oniticellus fulvus 82. Onthophagus taurus 82; nuchicornis 82, 209, lemur, ovatus 82. Opatrum sabalosum 83, 176. Opetiopalpus scutellaris 127. Ophonus pubescens 81, 209. griseus, calceatus 209. Orchestes quercus, fagi 84, populi 210. Orina vittigera, cacaliae, gloriosa, tristis 131, alpestris 210. Orsodacne lineola ab. flava 127. Ostoma grossum, ferrugineum 82. Otiorrhynchus pulverulentus, dives, Péterfii 83, corvus, obsidianus 210. Oxymirus cursor, ab. noctis, ab. Verneuli 104. Oxyomus sylvestris 127. Oxytelus rugosus 82, complanatus, tetracarinatus 127.

Pachyta Lamed 105, 145, 210, quadrimaculata 105, 210, ab. bimaculata 105. Pedilophorus aeneus 209. Peltis atrata 209. Phaenotherium Zellichi 88. Philonthus debilis, concinus, varius, decorus, cruentatus, fulvipes, agilis 82, aeneus, ebeninus, femoralis 127. Phyllobius transsylvanicus 210. Phyllodecta vitellinae 126. Phyllopertha horticola 209, v. nigropicea 82. Phylodrepa puberula 88. Phytoecia coerulescens 84. Pidonia lurida 61, 210, v. Ganglbaueri 63, 139. Plagiodera versicolora 127. Plateumaris consimilis 85, 210. Platydema Dejeani 127. Platyderus rufus 126. Platynaspis luteorubra 85. Platynus assimilis 126, 209, sexpunctatus 209. Plocionus pallens 125. Podabrus alpinus 83, 210. Poecilus lepidus coerulescens 81, cupreus, v. erythropus 126. Pogonocherus fasciculatus 210. Polydrusus amoenus 210. Prionus coriarius 77. Protinus brachypterus 127. Psammodes sulcicollis 82. Pseudocistela ceramboides v. serrata 126. Pseudopelta thoracica 82. Psoa viennensis, sanguinea 17. Psylliodes chrysocephala 127, Wachsmanni 40, 152, luteola 40. Pterostichus, rufitarsis, melas, hungaricus, foveolatus v, interruptestriatns, Etelkae 81, maurus 88, strenuus 126, niger, nigrita 81, 209, oblongopunctatus, diligens, tenuimarginatus 209. Ptinus fur 127.

Quedius boops 82, cinctus, limbatus 127.

Rantus notatus 127. Rhagium inquisitor, bifasciatum, ab. unifasciatum, sycophanta 103, mordax 102, 210. Rhagonycha testacea 83, pilosa, fulva, femoralis 210. Rhamnusium bicolor, ab. glaucopterum, graecum 103.

Rhinoncus perperdicularis 84. Rhynchites betulae 84. Rizophagus dispar 82. Rosalia alpina 210.

Sacium brunneum 127. Saperda scalaris 210. Saprinus nitidulus 127. Scaphidium quadrimaculatum 127. Schistoceros bimanculatus 19. Scobicia Chevrieri 19. Scymnus interruptus 127. Silpha obscura 82. Silvanus unidentatus 127. Sinoxylon sexdentatum, perforans 20. Sitona tibialis 84, 127, nigricornis, arator 127. Serica brunnea 209. Sericus brunneus 210. Smicronyx Reichi 127. Sphaerosoma globusum 127. Sphodrus exaratus 110. Spondylis buprestoides 76. Staphylinus chalcocephalus 127. Stenolophus teutonus 126. Stenus bipunctatus 82, similis 82, 127, ater 127. Stephanopachys substriatus 17. Stilicus orbiculatus 127. Stomis pumicatus 81. Strangalia nigripes etc. 200. Subcoccinella 24-punctata 85.

Tachinus rufipes 82, laticollis 82, 127, humeralis 185, 209. Tachyporus solutus chrysomelinus 82, 127, nitidulus 127. Tanymecus palliatus 84. Tenebrio obscurus 83. Timarcha rugulosa 85. Toxotus meridianus, ab. geniculatus, ab. laevis, ab. chrysogaster, quercus, ab. discolor 104—5. Tragosoma depsarium 78. Trechus cardioderus, palpalis, Milleri. ochreatus quadristriatus 126. Trichius fasciatus 209. Trichodes apiarius 210. Trimium brevicorne 127. Trixagus tomentosus 82. Trixagus tomentosus 209. Trogophloeus Zellichi 88. Tropideres sepicola 127. Trox sabulosus 127. Tychius tomentosus 84.

Xantholinus punctulatus, decorus 127. Xylonites retusus 19. Xylosteus Spinolae 104.

e) Hemiptera.

Anthocoris nemorum 211. Aphis papaveris, fabae 195. Aphrophora alni 211. Athysanus striola 211.

Calocoris fulvomaculatus 211. Centrotus cornutus 211. Cicadula 6 notata 211. Corizus crassicornis 211.

Delphax striatalia 211. Deltocephalus pulicaris, striatus, abdominalis, ensatus, 211, quadrivirgatus 185, 211. Dolycoris baccarum 211. Dorycephalus Baeri 194.

Eucanthus interruptus 211.

Gnathodus punctatus 211.

Leptoplerna dolobrata 211. Lygus Kalmii, pastinacae, pratentis v. campestris 211.

Miris calcaratus, laevigatus holsatus 211.

Nabis flavomarqucatar 211.

Odontoplatys bidentulus 211.

Ptyelus spumarius 211.

Stiroma affinis 211. Syromastis marginatus 210.

Tamnotettix simplex 211. Tettigonia viridis 211. Therapha Hyoscyami 211. Thyphlocyba rosae 65. Triecphora vulnerata 211. Tropicoris ruflpes 65.

f) Orthoptera.

Barbitistes Ocskayi 33.

Chelidura acantopygia 210. Chrysorhraon brachypterus 35.

Locusta viridissima 210

Mantis religiosa, argentana 177.

Orphania denticauda 210.

Pezotettix Schmidti 185, 210. Phyllium scythe. siccifolium 30.

Stagmomantis Carolinae 177. Stenobothrus crassipes 35, viridulus 210.

g) Neuroptera.

Ephemera vulgata 87.

Limnophilus decipiens, vibex 65.

h) Arachnaca.

Trombidium holosericeum 65.

i) Myriopoda.

Brachydesmus spinosus 109.
Chaetechelyne vesuviana 109 Cylindroiulus Deubelii, hyperopherus 109.
Dignathodon microcephalum 109.
Geopbilus linearis, arenarius, electricus, proximus, ormanyensis, longicornis, flavidus, ferrugineus 109. Glomeris prominens 109.
Henia bicarinata, illyrica 109. Himantarium gabrielis 109.
Lithobius dubius, latus, podokes 109.
Mecistocephalus carniolensis 109.
Schendyla montana. nemorensis 109. Scolioplanes acuminatus, crassipes 109.
Unciger foetidus v. transsilvanicus 109.

Loose und Centurien exotischer Insekten

(mit vielen Schaustücken und Seltenheiten, vorzüglich bestimmt und erhalten, die Schmetterlinge und Libellen in Düten):

100 Käfer in ca. 50 Arten von Bolivia (Yungas de la Paz, 100 m.) Mk. 15.—
100 » » » 50 » » Nord-Indien (Darjeeling. Assam.) . . » 12.—
100 » » » 50 » » Nord-Borneo (Kinabalu) . . . . . » 15.—
100 » » » 50 » » Deutsch Ost-Afrika (Tanga, Tangamjika-See, Usaramo etc.) . . . . . » 12.—
100 » » » 50 » » Deutsch-Ost Afrika (Nguelo, Usambara) » 12.—
50 Orthoptera aller Ordnungen und Gegenden . . . . . » 15.—
100 Wanzen » » » » . . . . . » 15.—
100 Homoptera » » » » . . . . . » 20.—
100 Hymenoptera » » » » . . . . . » 15.—
diese nur theilweise bestimmt!
50 Libellen verschiedener Gegenden . . . . . » 10.—
50 Schmetterlinge von Bolivia mit Papilio servillei bolivianus, harmodius, Catopsilia menippe, Catagramma aegina, Callithea leprieuri, Morpho deidamia, feinen Ancylmis, Diorhina etc. etc. . . . . » 20.—
50 Stück wie vorher mit dem riesigen opalfarbigen Morpho godartii » 30.—
40 schöne Papilio mit servillei, harmodius, leucaspis, ascalaphus, milon, dasarada, paris, iswara sataspes, gigon, fuscuscastaneus, polyphontes, nicanor, peranthus etc. . . . . » 18.—
dto mit Papilio lenaeus oder blumei . . . . . » 24.—
dto mit » androcles . . . . . » 28.—
10 feine Morphiden und Brassoliden mit M. amathonte, didius. deidamia, achilles, achillides etc. . . . . » 20.—
dto mit Morpho godartii . . . . . » 30.—

Actias isis (phänomenales Thier) Mk. 25.—, Eligma latepicta (schönste Arctiide von Afrika) Mk. 6.—, Agrias lugens (herrlich) Mk. 25.—, Papilio ascalaphus (Riesen) Mk. 2.—. Ornithoptera priamus Stammform (gezogen!) ♂ u. ♀ 20.—, hippolyptus ♂ 4.—, ♂ 14.—, hephaestus superb. ♂ 2.—. ♀ 3.—. — Porto und Packung extra.

HERMANN ROLLE

Entomologisches Institut,

BERLIN S. W., Königrätzer-Strasse Nr. 89.

CATALOG

DER

Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes.

Von

Dr. O. Staudinger und Dr. H. Rebel.

2 Theile in einen Band gebunden.

Preis 20 Kronen

Szerkesztőségünk útján is megrendelhető.

Entomologiai művek.

Általános. *A Magyar Birodalom Állatvilága.* (Fauna Regni Hungariae). III. kötet. Arthropoda. Kiadja a k. m. Természettudományi Társulat. Ára 35 kor., társulati tagoknak 20 kor. — *Kárpáti E.* Állatmuzeum, utasitás állatok kitömesére s eltartására, és csontvázak készitésére, ábrákkal 1 kor. 40 fill. — *Bein K.* A kis rovargyűjtő. Utasitás a kiválóbb rovarok megismerésére és gyűjtésére 2 kor. — *Szekeres F. Ö.* A rovargyűjtő 1 kor. 60 fill. — *Lejtényi S.* Rovargyűjtő. Segédkönyv a középiskolai ifjuság számára, kötve 1 kor. — *Kriesch J.* A rovarok világa. 16 ábrával 80 fill. — *Kirándulók* zsebkönyve. 70 rajzzal, kötve 3 kor. 50 fill. — *Dr. Lendl* A. Rövid útmutatás a természetrajzi gyűjtemények konzerválásához 80 fill. — *Dr. Daday J.* Rovartani műszótár 1 kor. 60 fill. — *Hoffer*, Praxis der Insektenkunde. 3 kor. — *Kolbe*, Einführung in die Kenntniss der Insekten 17 kor.

Hymenoptera. *Mocsáry S.* A magyar fauna fémdarazsai 2 kor. 40 fill. A magyar fauna másnéjü darazsai 2 táblával 1 kor. 20 fill. Adatok Magyarország fürkész darazsainak ismeretéhez I. 1 kor. 20 fill. Földünk fémdarazsainak magánrajza 40 kor.

Lepidoptera. *Bein* K. A kis lepkegyűjtő. A lepkék ismertetése és gyűjtése 2 kor. — A. *Aigner L.* A lepkészet története Magyarországon 3 kor. — *Aigner-Pável-Uhryk*, Magyarország lepkéinek jegyzéke 5 kor. — *Berge*, Schmetterlingsbuch 8. Aufl. 1300 Abb. auf 50 farb. Tafeln 25 kor. 20 fill. — *Hofmann*, Die Gross- Schmetterlinge Europas 2. Aufl. 2000 Abb. auf 71 farb. Tafeln 30 kor. Die Raupen der Gross-Schmetterlinge Europas 1900 Abb. auf 50 Tafeln 30 kor.

Diptera. *Tömösváry Ö.* Egy tömegesen tenyésző légyfaj az Alsó-Duna mellékeiről 3 tábl. 60 fill. — *Kertész K.* Catalogus Tabanidarum orbis terrarum universi 6 kor.

Coleoptera. *Török P.* Bogár-határozó 2 kor. 80 fill. — *Bein* K. A kis bogárgyűjtő. A bogarak ismertetése és gyűjtése 2 kor. — *Calwer*, Käferbuch 5. Aufl. mit 48 color. Tafeln 24 kor. — *Seidlitz*, Fauna Transsylvanica 12 kor.

Hemiptera. *Dr. Horváth G.*, Adatok a hazai félröpüek ismeretéhez 40 fill. A magyarországi Psyllidákról 40 fill. Az Eremocoris-fajok magánrajza. 2 tábl. 60 fill.

Orthoptera. Pseudoneuroptera és Neuroptera. *Pungur Gy.* A magyarországi tücsökfélék természetrajza 6 tábl. 5 kor. — *Kohaut R.* Magyarország szitakötő-féléi. 3 színes tábl. 2 kor. 60 fill.

Myriopoda. *Dr. Daday J.* A magyarországi Myriopodák magánrajza 4 táblával 4 kor.

Arachnoidea. *Dr. Chyzer K.* és *Kulczynski L.* Araneae Hungaria 3 kötet 24 kor. — *Herman Ö.*, Magyarország pókfaunája 3. kötet, csak a 2—3. kötet kapható 16 kor. — Dr. *Lendl* A. A pókok, különösen a kerekhálópókok természetes osztályozása 1 kor. — *Karpeles L.* Adalék Magyarország atkafaunájához. 8 táblával 2 kor.

Crustacea: Dr. *Daday J.* A Magyarországban eddig talált szabadon élő evezőlábú rákok magánrajza. 4 tábl. 3 kor. A magyarországi Branchipus-fajok átnézete. 1 kor. A magyarországi Diaptomus-fajok átnézete 1 kor.

Catalogus Endomychidarum.

Conscripsit

Ernestus Csiki.

A Musaeo Nationali Hungarico editus. Budapestini 1901.

Ára 3 korona.

E művek szerkesztőségünk útján is megrendelhetők.

Schmidl Sándor könyvnyomdája Budapest, VI., Szerecsen-u 6.

Kot. 10 furet 10
1903 : dec.